

**„Linkėjimai visiems lietuviams visame
pasaulyje!“**

**Mokslininkų ir visuomenės santykio
specifika mokslo komunikacijos požiūriu**

dr. Modestas Grigaliūnas

„Linkėjimai visiems lietuviams visame pasaulyje!“

Mokslo komunikacija

- Komunikacija yra neatsiejamas mokslo kaip socialinio proceso elementas.
- Mokslo komunikacija – bet kurios srities mokslininkų formaliais ir neformaliais kanalais skleidžiama informacija.
- Mokslo komunikacija yra suprantama kaip keitimosi mokslo informacija, mokslo žiniomis procesas.

Mokslo komunikacija

- Mokslo komunikacija daro esminę įtaką išliekamajai mokslo vertei ir praktiniam mokslo pritaikomumui.
- Mokslo komunikacijos terminas vartotinas ne informacijos produktams, o pasikartojančiam mokslo kūrimo, sklaidos ir naudojimo visuomenėje procesui apibūdinti.
- Mokslo komunikacija atlieka svarbų vaidmenį mokslininko statuso patvirtinimui, mokslinių tyrimų, duomenų prioriteto nuorodai.

Mokslo komunikacijos pavyzdžiai

- Mokslo informacijos tipai:
 - mokslo populiarinimo straipsniai,
 - mokslinių tyrimų, projektų ataskaitos,
 - moksliniai straipsniai,
 - mokslinių konferencijų pranešimai,
 - mokslinės knygos (monografijos, studijos),
 - išradimai,
 - išradimų patentai etc.

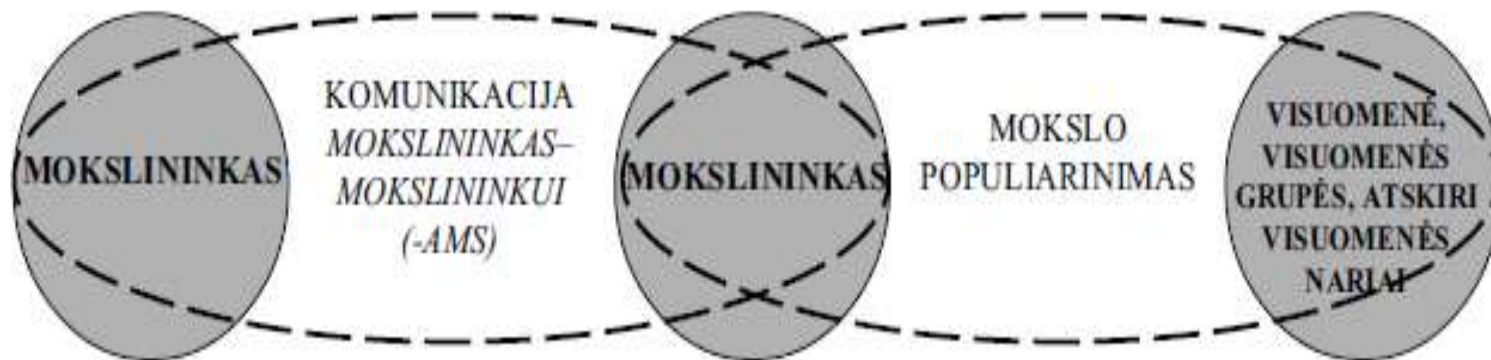
Mokslo komunikacija

- Mokslinės informacijos visumoje savo svarba išsiskiria akademinės publikacijos, adresuojamos tos srities mokslininkams.
- Skleisdami mokslinės veiklos rezultatus mokslininkai atlieka mokslinių tyrimų patikrą bei įtvirtina / patvirtina mokslininko statusą.
- Mokslo komunikacija užtikrina mokslo informacijos, žinių perimamumą, todėl svarbiausiu ir pagrindiniu mokslo komunikacijos tikslu yra mokslas.

Mokslo komunikacija **vs** mokslo populiarinimas

- *Mokslo komunikacijos auditorija, komunikaciniai kanalai, komunikacijos tarpininkų savitumai bei mokslo komunikacijos siekiai leidžia apibrėžti skirtingas mokslo komunikacijos kryptis:*
 - **mokslo komunikaciją kaip mokslo populiarinimą** (*komunikacija mokslininkas–visuomenė; angl. science communication*),
 - **mokslo komunikaciją kaip komunikaciją tarp mokslininkų** (*komunikacija mokslininkas–mokslininkas; angl. scholarly communication*).

Mokslo komunikacija vs mokslo populiarinimas

Mokslo komunikacija **vs** mokslo populiarinimas

- Mokslo komunikacijoje mokslininkas yra mokslo pranešimo siuntėjas, mokslo populiarinime mokslininkas gali būti mokslo informacijos, mokslo žinių šaltinis.
- Šia įžvalga pagrindžiamas ir visos mokslo komunikacijos sistemos potencialas vykdyti mokslo populiarinimo funkcijas.
- Mokslas ir technologijos yra svarbi visuomenės gerovės kūrimo prielaida; jų ir visuomenės didesnio glaudumo skatinimas yra laikomas siektinu tikslu daugelyje išsivysčiusių pasaulio valstybių.

Mokslo populiarinimas

- Mokslininkų ir visuomenės sąveikos aktyvumą atskleidžia tai, kad auditorija vertina mokslinės informacijos pavidalu skleidžiamus mokslo rezultatus – juos priima, interpretuoja, pritaiko, naudoja, atmeta, ignoruoja.
- Lietuvoje šiuo metu mokslo populiarinimo veiklą plėtoja kai kurios nepelno siekiančios organizacijos, biudžetinės įstaigos ir pavieniai asmenys.

Mokslo populiarinimas

- VšĮ „Mokslas ir inovacijos visuomenei“,
- Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjunga,
- Mokslo populiarinimo draugija,
- Akademinio jaunimo mokslinė draugija „Modusas“,
- Studentų gamtininkų mokslinė draugija,
- Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centras,
- VšĮ „Saulėtekio slėnis“,
- asociacija „Žinių ekonomikos forumas“,
- Vilniaus universiteto planetariumas.

Mokslo populiarinimas

- Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija transliavo arba transliuoja kelias laidas, skirtas mokslo populiarinimui:
 - „Negali būti“ (ved. R. Maskoliūnas),
 - „Gustavo enciklopedija“ (ved. A. Rakauskas),
 - „Gyvoji istorija“ (ved. I. Berulienė).

Mokslo populiarinimas

- Mokslo populiarinimo turinys Lietuvoje:
 - takoskyra tarp patraukliai pateiktų, užsienio autorių parašytų tekstų
 - ir
 - blankokai pateiktų, nors ir teisingų, lietuvių autorių tekstų
- Nepaisant sąlyginės mokslo populiarinimui skirtų priemonių gausos, Lietuvos mokslinis potencialas nėra efektyviai išnaudojamas šioje srityje.

Mokslo populiarinimas

- Mokslo populiarinimo problemos Lietuvoje:
 - trūksta mokslininkų, kurie galėtų suprantamai visuomenei pristatyti savo tyrimų rezultatus;
 - trūksta žurnalistų, kurie būtų pasirengę veikti kaip profesionalūs tarpininkai tarp mokslininkų ir visuomenės;
 - nėra remiami geriausių užsienio autorių mokslo populiarinimo veikalų vertimai į lietuvių kalbą;
 - nesukurta veiksminga mokslo populiarinimo konkursų ir premijavimo sistema;
 - nėra mokslo populiarinimą koordinuojančios institucijos.
 - ir kt.

Mokslo populiarinimo perspektyvos

- Mokslo žurnalistikos specifika.
- Viešųjų ryšių veiklų specifika.
- Mokslo populiarintojams nebeužtenka vien išmanyti savo mokslo sritį.
- Svarbiais tampa komunikaciniai sugebėjimai, kūrybiškas naujų visuomenės mokslinio švietimo formų taikymas.

Mokslo populiarinimo perspektyvos

- Lietuvoje daugiausia vilčių dedama į komunikaciją internete, kuri remiasi mokslininkų specialistų ir entuziastų sąveika.

- Ačiū už dėmesį!